

ВІСНИК

Влада — Радамі!

Газета Верховної Ради України

◆ № 113 (363) ◆ Четвер, 18 червня 1992 року ◆

Ціна 1 грн.

Парламентська хроніка

Читайте в номері

АРТІ ЙДУТЬ В БІЙ

ДЕННЕ ТА ВЕЧІРНЄ
ЗАСІДАННЯ 18 ЧЕРВНЯ

Депутати обговорили й затвердили до другого читання внесені зміни і доповнення до Закону України про підприємства, а також до другого читання проголосували за Закон України про об'єднання громадян йонів з пакета законодавства і законності розповсюд депутат Т. Станіслав Париз зкінченням засідання заслухали й дали з вимогами підняти представників. Добуся і Запоріжжя та інформацію відеоприєма В. Ситника про ситуацію, що склалася «під час чергового паводка на нових продукції й спортів». В. Ситник закликав присутніх, що чим пішочіше, для вселення до цього готове. Депутати не засмі посміли, в самого населення ніхто не питає, в господарстві В. Гриньов закінчення засідання.

(Закінчення на 2-й стор.).

Ото
Микола КОЗЛОВСЬКОГО.

17 червня Голова Верховної Ради України І. С. Пилиш прийняв Надзвичайного і Повноваженого посла Сполучених Штатів Америки в Україні Романа Попадюка.

Під час розмови Іван Степанович розповів про соціальну й політичну та економічну обстановку в Україні, про законодавчу роботу Верховної Ради. Наголосив, зокрема, що політичні реформи в Україні як незалежній державі ще не завершилися.

ОРІЕНТИР — ІНТЕГРАЦІЯ ЗУСИЛЬ

Основні напрями політики незалежної України в галузі освіти, космосу, що формується, вперше представлені в ООН у ході загальної дискусії, яка почалася у вівторок на 35-й сесії Комітету по використанню космічного простору в мирних цілях. Виступив на сесії, глава делегації України Володимир Горбуль відзначив, що основні дослідження є одним з пріоритетних напрямів, які користуються у нас державною підтримкою. Підтвердження цього сприяє Указ Президента України про створення Національного космічного агентства.

Проголошення незалежності дало можливість самостійно виробити політику в галузі космонавтики. Ми не ставимо перед собою мету створити повністю автономне космічне господарство. Втім, це не єдина мета — інтеграції міжнародних зусиль. І наш майбутній напрям — активний розвиток міжнародного співробітництва. Початком такого співробітництва міг би стати аступ України в різні міжнародні організації, і, в першу чергу, в європейське космічне агентство.

МИТНИКИ ВИЛУЧИЛИ ІКОНИ

До різних сороріальних звалих антикварів. Проте знахідка, виявлена працівниками Митської митниці в багажі «туристів» з Вологодської області, гідна подиву. Вперше з різноманітним набором предметів, що належали до Польщі, дощили одну старовинну ікону. Вони лісилися олією по дереву, а багаті позолоченим, сріблястим та латунним окладам. Експерти Львівської картинної галереї прийшли до висновку, що всі ікони мають неабияке історичне та художнє значення. Такої ж думки спеціалісти щодо картин «Незламні кутини» невідомого майстра кінця XIX століття. Їх вилучили на ті ж митниці у мешканця Харкова, який теж їм поволі на продаж закордонних колекцій.

Зустріч з послом США

У нелегкій ситуації Верховної Рада є гарантом, стрижнем її політичної стабільності. Інформацію посла про хід економічних реформ, їх складність, І. С. Пилиш відзначив, що Верховна Рада поступово напрацьовує законодавчу основу для переходу до ринкових відносин, але на

шляху радикальних перетворень в економіці зроблено ще небагато. Одна з основних причин «пробуксовує» фінансова влада.

Йшлося також про деякі питання зовнішньої політики України, зокрема розвитку економічних зв'язків з західними країнами. При цьому

чу відрадієвалось, що Україна не чекатиме чужих умовних подарунків, а прагне до співпраці на взаємовигідній основі, створюючи умови для надійного вкладення іноземного капіталу в українську економіку.

Відбувся обмін думками і з інших питань, що становлять взаємний інтерес.

Прес-центр Верховної Ради України

онором. Контрабандистів притягнуто до відповідальності. Слідчі органи встановлюють, як потрапили цілі твори мистецтва в чужі руки.

ВАЛЮТА ЗА ЗЕРНО

Кабінет Міністрів України видав розпорядження, згідно з яким будуть прискорені розрахунки з господарським підприємствами та іншими підприємствами, які продали зерно і насіння соняшнику відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 1991 р. № 248 і 14 жовтня 1991 р. № 257 за валюту. Агропроблемнику «Україна» надано право використання на ці цілі до 30 процентів коштів, що підлягають переруху до Державного валютного фонду України.

Агропроблемник «Україна» щомісяця звітуватиме перед Кабінетом Міністрів та Національним банком України про витрати на валютні кошти для розрахунку за зерно у 1991 році зерно і насіння соняшнику.

ТРЕТІЙ — НЕ ЗАВИЙ

Третього партнера — німецьку фірму «Сіменс» прийняли у свій союз технічні вузи Донецька і Майданівки. Спільно вони вирішили відкрити на енергетичному факультеті Донецького політехнічного Інституту німецьке відділення, випускники якого досконало володітимуть знаннями з автоматизації промислових установок і технічних комплексів. Українські студенти мають навчатися по тім же «адам», а в Майданівці Фірма «Сіменс» надасть їм можливість провадити практичні на провадженні підприємств Німеччини, а також у їх філіях в інших країнах. Вони ж поставлять у Донецьк свої навчально-лабораторні комплекси, направити сюди викладання. Мета партнерів — підготувати спеціалістів світового рівня. Крім своїх професій, вони вчать осподівати менеджменту і маркетингу. Слідом за німцями у Донецьку плануються відкрити англієвські і французькі відділення.

6

У РИНОК —
ЧЕРЕЗ... ПОЛІГОН

У РАДІ Республіки Гана і України, керуючись принципами Статуту ООН та бажанням встановити відносини дружби і взаємного співробітництва, вирішили встановити дипломатичні відносини між двома країнами на рівні посольств з 17 червня 1992 року.

У КАЗОМ Президента України від 15 червня 1992 року присвоєно почесні звання України групі працівників Київського науково-дослідного інституту клінічної та експериментальної хірургії за вагомий внесок у розвиток медичної науки, впровадження нових методів діагностики і лікування, підвищення якості кваліфікації медичних фахівців на рівні світових досягнень.

УКАЗ
Президента

України
ПРО ПРИСВОЄННЯ
ПОЧЕСНОГО ЗВАННЯ
«ЗАСЛУЖЕННИЙ
ЖУРНАЛІСТ
УКРАЇНИ»

За журналістську самовідданість і високий професіоналізм присвоєно звання редактору головної редакції програм для молоді Українського телебачення, народному депутату України БОІКУ Вадиму Леонідовичу почесне звання «Заслужений журналіст України» (посмертно).

Президент України

Л. КРАВЧУК

м. Київ,

15 червня 1992 року

У наступному

випуску

МИТРОПОЛИТ —
МУЧЕНИК

18 червня 1992 року. № 113 (363)

У РИНОК — ЧЕРЕЗ... ПОЛІГОН

Тек-так, саме через полгон. І тільки через нього. На раз ця така, готуючи цю публікацію, і від шановних колег, друзів, знайомих, і від підприємств анімації. На увазі вони мали, змавляю, полгон не військовий, а — виробничий. Той, наразі вони обов'язково мали на увазі, а саме — цю величезну територію у сарніні виробничо-будівельна машина. Іан-от, група одеситів наукозці і притичні аважас: наші, тобто, це саме, щодо отримання саміх полгонів потрапили а досить серйозну ситуацію. І коли негайно не аязитас за виправлення становища, тобто, це саме, про інтеграцію у сарнозависний чи тим ласе сагозний ринок. Ба навіть саме поиятас державні сагозистіст і, тобто, це саме, про інтеграцію у сарнозависний чи тим ласе сагозний ринок. Ба навіть саме поиятас державні сагозистіст і, тобто, це саме, про інтеграцію у сарнозависний чи тим ласе сагозний ринок.

Справді, бо, розміркуючи доктор економічних наук, заступник директора Інституту проблем економічних змін, доктор економічних наук АН України В. Степанюк, саме через впровадження і сертифікації продукції в Україні сьогодні суверенітат на будь-якій державі на власний контроль за її якістю й безпекою, на гарантії безпеки своїх громадян, своїх покупок, а тим часом і зарубіжним. Недавно Кабінет міністрів затвердив національну систему сертифікації проведення сертифікації продукції у нашій державі, та він документація, навіть найкраща, не гарантує безпеки наших громадян, а тим часом і зарубіжним. Тож ми ініціюємо запровадження національної системи інтеграції України в міжнародну систему впровадження та сертифікації продукції в Україні.

Кажунок, Г. В. Гітаслес
Миколайович мис на увазі
насперсид сій Інститут, ін-
робоче об'єднання важкого
працюючого «Красноармій-
ського» заводу, випробні
центр мобільної техніки
— всі вони на Одещині. Са-
ме ці спеціалісти і нама-
гаються з'ясувати, чому до-
сить сумну картину у сфері
випробувальних структур, що
ціл отримала Україна у ста-
ліністичній системі. Напри-
клад, у нас ніби і нема-
ло випробних центрів та по-
лігонів, але ж вони здебіль-
шого не мають належного
засобів підрозділ чи філіалів
зовнішніх московських інсти-
тутів, які додали насперсид
випробних структур, а на-
малу саме за рахунок коштів,
що їх заробляли периферійні
підрозділи. Останні ж, як
зазначає Гітаслес, не мають
ніжнім сучасним устаткуван-
ням. Вони відпугують неабия-
ку фінансову скруту, терп-
лять хронічне виробниче не-
вдоволення, не мають змоги
продувати, що ними ви-
робляється, крім обмеженої

До уваги уряду

Як результат, більшість діючих в Україні випробних полігонів, центрів, лабораторій не в змозі виконувати сертифікаційну роль на рівні, який би визнавався за рубежом. А без цього яка конкурентоспроможність? Який експорт?

[illegible]

У одеських ентузіастів підхід інший: на основі вже існуючих порівняно благополучних моногалузевих центрів, полігонів, лабораторій за сприяння держави та підприємств-акціонерів створювати міжгалузеві центри по випробуванню й сертифікації продукції.

— Причому робити це треба якнайшвидше, — каже заступник директора Державного науково-дослідного центру мобільної техніки надій. — дає технічним наук О. Мельник. — І не тільки тому, що в цьому є нагальна державна потреба, а й з огляду на те, щоб на втраті наявних ресурсів і кадрів. Бр по тім доведеться починати все з нуля, витрачаючи незрівнянно більше сил і коштів.

Евген Саєнко. Трохи менше знає, що накле. Його триногий — це триногий не сторонньої людини. Центр, де працює, — один з небагатих в Україні, що хоч і був донедавна на фільмолем союзного НВО, тракторобудування, та, зважаючи на ініціативність і енергійність керівників підприємства, там зумів дещо надбати. Але тепер, формально наче й підвищивши свій статус (це названо в усьому разі), він кикуєт, по собі, наприклад, ще, де, де, у день закладає. Ще донедавна тут випробовували трактори, двигуни до них з різних країн, зокрема з України, з Росії, Білорусії, Казахстану, Молдови. Та останнім часом цей лотіт

значно знизився: не бачачи перспективи, дехто з науковців і майстрів-практиків почав шукати інше місце докладання своїх сил та знань. Щоб якось вижити, в центрі почали відкривати допоміжні промисли: ремонтувати легкові автомобілі, надавати населенню побутові послуги, виготовляти апарати телефонного зв'язу і навіть взуття.

[illegible]

— Отже, ми і пропонуємо значно розширити номенклатуру продукції, що підлягала б тут випробуванню і сертифікації, створити на загальних підставах і потужності, які мігалося б мати в Україні, розв'язати мені деякі питання, які стосуються відвідин конструкторів Українського державного інституту краєбудування С. Поліняка, один з авторів ідей, які ми хотіли б використувати й у сертифікації, окрім звичайних тракторів, будівельно-шляхових машин, потужних різних модифікацій танків, вертольотів, літаків, а також і тих випускатих, які ми, як правило, примітимо випробували повністю, чотирьох або й зовсім їх позбавили. Сертифікувати їх не будемо, а тільки випускатимемо, і тут можна було б дуже швидко налагодити справу.

ВЛАСНЕ, центр. пр
аний мова, на догові
них засадах вже ві
нпробування продукції ніл
кох машинобудівних підпр
ємств, зокрема — автомоб
лів ЗІЛ, РАФ, налівприче

ОдАЗ, вузлів для будівельно-шляхових машин. Але ж ота «непрофільна» діяльність, ніби якась підільна, бо не дає йому права на остаточний висновок щодо якості й надійності машин, тим паче — на їх сертифікацію. Потрібне державне акредитування центру на таке право. А разом з тим і перегляд його статусу — з багатогалузевого на міжгалузевий.

Для цього, зрозуміло, необхідні відповідні рішення урядових структур. Потрібні й державні субсидії на дослідження центру, адже справа на сертифікації — то справа державна. Хоча, звичайно ж, на складності в бюджеті, автори пропонують дозволити перекласти на плечі держави, вони вважають, що ПП вельмі міг би обчиститися десь 20—30 відсотками потрібних коштів (до речі, ряд високорозвинутих країн саме в таких обсягах субсидують центри).

Ще однією проблемою, яку має таке товариство, як акціонерне товариство, — вважає, зокрема, генеральний директор Одеського виробничого

об'єднання важкого крановодування «Крани Т. Комітету» в Україні. Першим підписав за центром протокол єспільних дій, маючи на увазі, що це не тільки про виготовлення нового, випробування полігону, а й ренерация зони на безпезі Чорного моря з такою ж, як і в Україні, історією нести туди. Підтримав ідею з'явилася про свою готівність співпрацювати з українськими фізиками і дирекції виробничих об'єднань «Одеський автоскладальний завод», «Автомобільний завод», «Сільськогосподарського машинобудування», «Південна залізниця», «Дніпропетровський завод», «Дормашини». Прийняв до заводу будівельні машини, рудні машини, трактори, вантажні автомобілі, трактори, тих, хто міг би стати потрібним учасником анкетування. Заводу було надано, про досвід солідний — близько 60-ти підприємств різних галузей економіки України, до комплексу України.

3 ЦНМ списком з обґрунтуваннями своїх пропозицій призначити створення мікродержавного підприємства на території промислового центру побували вже в комісії Верховної Ради України, а державні заводи в Кабміні міністрів, нарешті — у Державному радника України з питань науково-технічної політики Доводили, перенумовували, щоби не лише турбувати колективні заводи й об'єднання, а й державу загальною матиме чималий зиск: економічний, науково-технічний, — політичний. Сподіваюся, й політичний. Сподіваюся, й політичний. Отже, тепер очікуємо реакції — конкретної й ділової.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент
«Голосу України».
Одесв.

**Селянський
щоденник —**

Топінамбур —

і на корм,

і на ліки

Торін колгосп «Зоря» Заставнівського району за рекомендацією науковців Кам'янець-Подільського сільськогосподарського Інституту почав впроваджувати таку маловідому на Буковині культуру, як топінамбур.

Вона, що підтвердилося дослідями, містить у собі багато цінної лікарської речовини — ісуліну. Раніше цю рослину висівали на території області лише в місцевих утітках для підготовки динних тварин. На щедру удобраному ґрунті теплікамбур сягнув кількометрової висоти.

— 3 кожного гектара
посію одержано понад
двісті тисяч карбованців
прибутку, — розповів го-
лови колгоспу Василь
Штефюк. — І це тоді, ко-
ли культура обійшлася
без особливого догляду.
Вона невимоглива, добре
роста на неугіддях, не

боятися хвороб і шкідників. Для виготовлення інсуліну фармацевти використовують тільки бульби. Стебла ми згодуюємо в подібному вигляді худобі. Крім того, з них янадють чудовий силос, який не поступається кукурудзяному. Навіть у торішніх дуже сприятливих умовах колгосп зібрав понад 600 центнерів зеленої маси з кожного гектара.

Обласне управління
рекомендувало госпо-
дарствам Буковини звер-
нути увагу на цю при-
буткову культуру. Особ-
ливо тим, які розташо-
вані в передгірній зоні,
де обмаль родючих зе-
мель.

Василь БАБУХ,
власний кореспон-
дент «Голосу Ук-
раїни».

Чернівецька область

Реклама

в программе:

— изучение международной системы учета затрат, внутреннего учета; элементов нов-х в экономике и малом бизнесе и др.

Сроки: 29.06. — 11.07.92; 27.07—8.08. 92; 1.09—12.09.92 со стажировкой в Кельне на конкурсной основе. Семинары в Кельне проводит директор Института финансирования Германии профессор Р. Нитхаммер;

— изучение вопросов разгосударствления, приватизации, коммерциализации и внешнеэкономической деятельности.

Сроки: 25.06—30.06.92; 14.09—18.09.92
с месячной стажировкой в Дрездене.

По окончании выдается международный сертификат.
 Стажировки на базальной основе.
 Контактные телефоны: 243-03-78,
 241-45-86,
 241-44-01.

РИНОК

Международный центр рыночных отношений и предпринимательства «Ринок» совместно с Центром повышения профессиональной квалификации специалистов Германии организуют учебку руководителей предприятий, организаций и ассоциаций малого бизнеса.

ПОЧИНАЮЧИ з другої половини XVIII століття, в керівних колах Російської імперії вперше тверде переконання, що територія загарбана Криму. Проте реалізація цих задумів наважувалася на рад серйозних перешкод. Було очевидним, що приєднати Крим до Росії можливо тільки шляхом переможної війни з Туреччиною або, як її тоді іменували, Портою. Досягти це перемоги війни з турками можна було тільки за активної участі в ній Запорожці Січі, Запорожці ж на чолі з кошовим П. Калінінським виступили проти війни з кримським ханом. Про це ж свідчать і донос ка кошового отамана запорозького старшини П. Савицького, в якому той повідомляв імператрицю в 1787 році, що Калінінський зрадив інтереси Росії, віддавши наказ Запорожцям «іти», як писав донощик, бути готовим до війни з Росією і «вибрати в войске дозволу 20 человек, готов послать в турецкому императору с прошением принять под покровительство».

До того ж П. Калінінський домовився, щоб Україну була відокремлена в кордон, але були зафіксовані у договорі В. Хмельницького. Його відмова намагалася заспокоїти, пообіщавши, що війни з Кримом не буде, а тільки з Туреччиною, що всі кордони України будуть захищені. Не допустивши, до цього приєднання Запорожців на свою сторону, при чорноті їх у війні з турками.

Війни діл розпочалися в 1768 році. Найактивнішу участь в ній, особливо за укріплення на чорноморському узбережжі, взяло запорозьке військо. Воно блискуче справилось з поставленими завданнями, про що і повідомляв генерал-фельдмаршал П. О. Рум'янов імператрицю. Кошовий і старшина отримали царські грамоти, відзначалися полковницької відзнакою імператора П. Савицького. Проте ситуація змінилася, коли запорожці відмовилися виступити проти кримського хана Гірея, який 1769 року наваж на південні області. Це блиск роззуратилися С. Петербургу виникала дозвіл запорожцям виступити татарам на території Малоросії і захистити їх, але змінило. Це стало приводом для демаршу російського посла О. Обреснова на переговорах у Бухаресті в 1772 році. Він змушував Туреччину, що воювала з татарами два роки змусити на чорноморській території. Катерина II намагалася всіляко зашпоришити добрим стосунками між Запорожцями і Кримом, а також переконати хана у тому, що Росія не прагне приєднати Крим, лише хоче, щоб він став незалежним державою. Цього аргументу-решт вдалося досягти губернатору Слободської України С. Щербиніну, посланому до переговорів у Крим.

Після того, як С. Щербиніну вдалося спровести виступ загальної ради проти кримського хана в 1772 році, він вимушений був підписати договір про приєднання Декларацию про держане відокремлення Криму від Туреччини, чого і добивався Росія. В 1774 році був підписаний Кючук-Кайнарджийський договір між Росією і Туреччиною. Стаття третього договору присвячена питанням визнання незалежності Криму. В ній проголошувалось і закріплювалось: «Все татарские народы крымские, будучи в вассальной, куджукской, жембуйской и едичекой зависимости от оных империй имеют быть признаны во вольности и совершенно независимыми от всякой посторонней власти, но пребывающими под самодержавною властью их хана Чингисового поколения. Все татарские народы крымские и повелеваются императору, который на древних их законах и обычаях, не отдавая отчету ни в чем никакой посторонней державе».

Отримавши за мирним договором вихід до Чорного моря, Росія тільки наполовину виконала своє завдання щодо Криму, добившись визнання Туреччиною незалежності кримського хана. Але це не розділило лагунів в Крим — відступила поки що на північ хана, і чия не найбільшою перемогою на шляху до цього тепер була не стільки Порты, скільки Запорожська Січ. Імператорський двір розумів, що загарбати Крим можна тільки за умови знищення Січі. А в договорі 1774 року з Туреччиною зазначалося, що кримська Січ повинна бути укомплектована військами на території Туреччини. З цієї метою російська сторона висунула до договорів такий пункт: «Если по заключении сего трактата и в течение десятилетнего срока не будет заключено между империй, уния какой-либо тяжкое преступление, преследуемое, или пригнугнуто к оной из двух сторон, таковые ни под каким претекстом не должны быть приняты, и в особенности не должны быть нежно должны быть возвращены или до крайней мере выгнаны из области той державы, в коей они укрываются».

Отже, маючи в руках такий козир, Катерина II могла тепер приступити до операції по знищенню Запорожської Січі і до здійснення денационалізації республіки — останнього етапу незалежності України. Ця варварська акція відбулася 5 червня 1775

року, коли царське військо, що повернулося з походу на Туреччину, під проводом генерала Телеліа розорило і знищило Запорожську Січ. Кошового Запорожця Кошу Пятра Калінінського було підступно заморено в пастку і заарештовано, а потім переправлено і ув'язнено в Соловечковому монастирі, де він і загинув.

Тим часом у Росії генерали і можновладці один поперод одного складали і обгрунтовували свої плани загарбання і освоєння Криму, значно імені: Катерина II та її оточення. Чи не найвідвертіша позиція російського царю щодо повоальної долі Кримського ханства висловлена в «Рассуждении Российской императрицы о бывших с татарами делах и войнх и способах служащих к прекращению оных навсегда» дипломата катерининського часу Вакуняна, який він понав на ім'я всемогутнього імператриці. Тут викладено, власне, ціла «програма», суть якої полягала в тому, щоб, поспаривши татар між собою, оволодіти Кримом. Потім заселити його українцями, а потім на добре обжиті місця поселити росія за центральних губерній Росії. Тим самим це ще більше ослабить Україну, або, як тоді мовили, «Малоросію» і посприяє її русифікації. Цей план доволі успішно виконувався в усі часи, про що є маса неспростованих документів. Та це тема для окремої розмови. Цікає тут стосунки кримських татар, то цей, а дозволу сказати, дипломат пропонував змінити форму їх генотипу — «татар аю на Крим».

План «вільного» ободження за «иноземцами», який, сподобався генералу П. За по розпорядженням 1778 року імператор П. В. Суворов виселив в Крим у ті часи, коли там жили тільки татар, і кримляни. Як пише Історик П. Нікольський, вони були «розміщені в Маріупольському повіті Катеринославського именованія».

Тим часом П. Рум'янін, інші генерали під проводом імператорського двору до ринку кроків, спрямованих на остаточно загарбання Криму, в 1783 році, Росія, порушивши умови Кючук-Кайнарджийського договору, заявила про приєднання Криму до складу імперії.

Це привело до ускладнення у відносинах з Туреччиною. В червні 1783 року була підписана нова російсько-турецька війна. На плані формування Української Катеринославської армії, в складі якої були українські полки, реорганізовані з козачих у регулярні. Про мілітарний склад цих армій канцлер Росії князь Воронцов писав свою думку: «В Малой России числятся казаков, карабинеров, полки содержания, и бывших за монастырскими поселами, наполняющих Малороссийский грендерский полк около 60000 душ».

А ось інший документ того часу: «Записки графа Остермана про Векторію про умови укладання миру з Туреччиною та по політиці Росії по відношенню до європейських держав, що були прочитані в державній Раді 16 грудня 1788 року. «Желательнее было бы... выключить свою позицию обаво до важки членки Раді... чтобы Очаков дрежде открыти переговоры (дипломатичних переговорів) — В. Ч.» zostали в нашину русі, но мы тогда могли бы не столько же, сколько, дабы уступки сие вкраски с ея уездом и положением границ по реку Дунай выговорили бы были в замену убытков наших и в цену возмещения части Молдавии, армению Украинскую. заявлено в Векторіях, приняты во внимание настоящее армией Украинской, дабы оная в случае особенного мира императорского, при обращении со стороны киярии всех его армий (підписано нами), не была претеснена. Комментарий, як мовиться, зайв.

Врештешки своїм відомостям спростовувалася шляху рядом великих суспільних топосів на півострові: війнам, вторгненням іноземних військ на півострів, мусибською боротьбою, репресіями, розореннями. Але це нестатистично позначалося на становленні кримсько-татарського населення. Дослідники вважають, що на час касильницького приєднання Криму до Росії на півострові калічувалося до 400 тисяч населення.

В умовах розрухи, голоду, епідемій чуми, жорстокої російської диктатури, етнологічної імперської владою в Криму стійко виклика татарська еміграція до Туреччини, що призупинили лише в останні XIX століття. Насильства депортація християн з півострова, про що вже йшлося, масова втеча татар до Туреччини в кінцевому підсумку привели до скорочення населення на північ 75 відсотків від початкової кількості, а в середині 1787 року, за даними П. Катерини, в Криму миттєво все татарське адміністративне, що там залишалося. А останнього хана Шагія Гірея, який поперіє солдаки обидва імперських дипломатів «про незалежність» держави, йому запропонували «на вибір» російські міста: Калугу, Воронеж або Кременчук.

Крим спорожив. Відсутність місцевого населення поставила у надзвичайно скрутне становище армію.

Йй ніде було взяти продовольство і фураж. Вока не могла впогратися із завданням, але перед нею поставили три умови, по відбудові міста. Справа в тому, що Росія, намагачись, заспокоїти європейських сусідів і переконати, що Крим приєднано до її володінь з однакою метою цивілізованих місцеве «цивілізоване» населення, запросяла інших урядових осіб цих держав самі переконатися у цьому. Крим того, було зроблено серйозний територіальний відкуп Пруссії та Австрії. Все це мало заспокоїти Європу і зберегти російський престиж. І ось Потьомкін було віддано наказ похити терміново розбудову півдня України. Криму по шляху, який повинна була прохити Катерина II з високим почитом. Фаворит імператриці Потьомкін вирішив учинити величезну містифікацію, побудувати надовж доріг, де хали прохити інші короновані особи, бляхмідне пристойні будинки, а далі — картонні міражі сіл. Там увійшов в історію вислів «Потемкинские деревни». Несправді не був страшний злочин, своєї самовільної диктаторськ. Ось як пише про це граф Ленкорський, що північ був вранітлем південних областей: «Надо сказать, они (те «деревни»... В. Ч.) были созданы тиранией и страхом и разорением нескольких провинций. На их местах губернии Малороссии, тех мест, по которым не следовало государству, все население было пригнано в эти пустыни, тысячи деревень (підписано мною... В. Ч.) были на это переселены, и в Криму, так же, как и во всем степном, препровождены на разные назначенные станции».

Йх заставили спільно строить искусственные деревни на ближайших берегах Дуная и фасады деревень в отдалении. Когда государственная проежаала, всех этих несчастных гнали обратно (підписано мною... В. Ч.) многие умерли вследствие такого переселения... Будучи 30 лет спустя губернатором этих провинций, я мог удостовериться в истинности этих подробностей, выказавших мне сначала невероятными... Абсурдно, але факт: українських людей, яких пригнали соди, значить, тут не залишили, а погнали назад. Заселення півдня і Криму українцями не входило у плани царського уряду. Все рондилось для того, щоб знамениті піострі не переманили росіянами. Але через небажання російських урядовців на освоєння не дуже придатних для цього земель цей план провалився. І тоді царський уряд дав згоду на переселення до Криму «малоросів», але з важливим уточненням: до територій, що були під владою Польщі, а не тих, що межували з молдиним ханством і мали з Кримом міцні культурні і економічні зв'язки. Продовжувались призовом і політими переселення в Крим і Росію та іноземців з України, греків, німців, чехів, поляків тощо). Як свідчать статистичні дані, росіяни поселилися в основному в містах (до 1917 року вони становили 80,4 відсотка міського населення Криму). Українці ж здебільшого жили в селах, в сільській місцевості. За переписом 1897 року, що провадився по всій території Російської імперії, українці в Таврійській губернії становили відсоток у порівнянні з іншими етнічними групами. Вони становили в Росії 27,3% татар — 13,0%, німці — 5,4%, євреї — 3,8%, болгар — 2,8% та інші. Цікаво, що Крим спочатку з 1784 року входив до створеної Таврійської області, а з часом застосовувалися інші методи. Це і зумовило, щоб на північ від Перену аж до Катеринославського міського населення, 1796 року територія Таврійської області увійшла до складу Новоросійської губернії. Але незважаючи на це, до складу цієї губернії входила територія Таврійської губернії з відсотком повоити — трьома материковими (Бердянським, Дніпровським, Мелитопольським) і п'ятьма кримськими. В одній із своїх дореволюційних статей П. Сталі не упоминув ні про етнічний склад, але ставився критично критик орієнту колонізаторськими елементами для того, щоб відіграти місцеві національні маси у гірші райони і поселити національний розбрат».

Після революції 1917 року, ставши незалежним в чолі радянської імперії під назвою СРСР, які вважали застосовувати імператорський метод і знову створюючи до тут, то такі різні національні анклави, на які депортували ці народи, тобто «второму» уадо, козаків, колонізаторську імперську політику. Ці міни уповільнювали дії сьогодні відбулися в різних місцях колишнього СРСР, втілюючи народи у брато, обидві конфлікти, серйозно уповільнювали процес становлення незалежних держав і ставали під загрозю здобуту незалежність національних держав. Це і зумовило, щоб на північ від Перену аж до Катеринославського міського населення, 1796 року територія Таврійської області увійшла до складу Новоросійської губернії. Але незважаючи на це, до складу цієї губернії входила територія Таврійської губернії з відсотком повоити — трьома материковими (Бердянським, Дніпровським, Мелитопольським) і п'ятьма кримськими. В одній із своїх дореволюційних статей П. Сталі не упоминув ні про етнічний склад, але ставився критично критик орієнту колонізаторськими елементами для того, щоб відіграти місцеві національні маси у гірші райони і поселити національний розбрат».

Василь ЧУМАК,
кандидат історичних наук

М. И. Ковалевский Путешествие Екатерины Второй в Крым. М. 1916, с. 33

